

سَمَاءُ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بررسی مزایای استفاده از
اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه
در کسب و کارها
کمیسیون اقتصاد دانش بنیان

کمیته تسهیلگری و پیگیری اجرای قوانین

سال ۱۴۰۵

- برای تشویق اعضای اتاق بازرگانی، صنایع و معادن اصفهان و فعالان اقتصادی برای بهره‌برداری از ظرفیت‌های قانون جهش تولید دانش بنیان، موارد متعددی وجود دارد که می‌تواند هم منافع مالی و هم منافع استراتژیک و توسعه‌ای را برای تجار در برگیرد.
- راهکارهای تعریف شده می‌تواند فرصت‌های قابل توجهی در توسعه فناوری، نوآوری و رقابت‌پذیری برای اعضای اتاق بازرگانی و فعالان اقتصادی ایجاد کند.

دسترسی به ظرفیت های قانونی

- بهره برداری از ظرفیت بند (ب) ماده (۱۱) قانون جهش تولید دانش بنیان برای تامین منابع مالی فعالیت های تحقیق و توسعه از طریق کسب مجوز اعتبار مالیاتی، به این نحو که معادل هزینه های انجام شده در پروژه های تحقیق و توسعه به عنوان اعتبار مالیاتی با قابلیت انتقال به سنوات آتی برای شرکت در نظر گرفته می شود.
- بهره برداری از ظرفیت بند (ت) ماده (۱۱) قانون جهش تولید دانش بنیان برای سرمایه گذاری
- استفاده از امکانات حقوقی مانند حمایت های دولتی، تسهیل فرآیندهای مجوزدهی یا اخذ تسهیلات بانکی خاص

اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه چیست؟

اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه نوعی از معافیت مالیاتی است که به شرکت‌ها اجازه می‌دهد معادل هزینه‌های انجام‌شده در پروژه‌های تحقیق و توسعه را از مالیات قطعی شده سال جاری یا سال‌های آتی کسر کنند. این اعتبار در قانون جهش تولید دانش بنیان به رسمیت شناخته شده و فرصتی عالی برای کسب و کارهایی است که می‌خواهند در نوآوری و توسعه فناوری سرمایه‌گذاری کنند.

مطابق ماده ۱۱ بند ب قانون جهش تولید دانش بنیان، هزینه‌های انجام‌شده برای تحقیق و توسعه به‌عنوان اعتبار مالیاتی قابل انتقال به سنوات آتی محسوب می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این قانون، فرآیندها و جزئیات استفاده از این اعتبار را مشخص کرده است که شرکت‌ها باید طبق آن اقدام کنند.

اعطای اعتبار مالیاتی به هزینه‌های تحقیق و توسعه بنگاه‌ها، اهداف مختلفی را دنبال می‌کند:

پوشش ریسک‌های فنی پروژه‌های تحقیق و توسعه

استفاده از منابع دولتی به عنوان اهرمی برای افزایش هزینه‌کرد تحقیق و توسعه در بنگاه‌ها

توسعه فناوری‌های پُرریسک و دیربازده، به ویژه در حوزه‌های اولویت‌دار کشور

جذب و توانمندسازی نیروی انسانی متخصص و نخبه در بخش تحقیق و توسعه شرکت‌ها

گزارش عملکرد اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه در سال ۱۴۰۳

تنها ذیل بند ب ماده ۱۱ قانون جهش تولید،
مجموع ۲۱۷۶ طرح تحقیق و توسعه در سامانه اعتبار مالیاتی
از ۷۷۷ شرکت تایید شده است.
سقف تخمین هزینه کرد آن بیش از ۶ همت از آنها مورد تایید قرار گرفته و
مشمول اعتبار مالیاتی گردیده اند.

انواع پروژه تحقیق و توسعه

پروژه‌های تحقیق و توسعه بسته به هدف و ماهیت، به چند دسته تقسیم می‌شوند. در ادامه به تشریح این انواع پروژه‌ها می‌پردازیم:

1. تولید محصولات یا خدمات جدید: توسعه تجربی صرفاً برای اکتساب دانش و نه با هدف توسعه تجاری.

2. ارتقاء محصولات یا خدمات فعلی: پروژه‌هایی که فراتر از فعالیت‌های معمول توسعه‌ای باشند و مستلزم مواجهه با ریسک‌های فنی باشند و همچنین موجب تغییر فناوری موجود و به کارگیری فناوری‌های نوین شوند.

3. بهبود فرایندهای تولید و عملیات: پروژه‌هایی که فراتر از فعالیت‌های معمول توسعه‌ای باشند و مستلزم مواجهه با ریسک‌های فنی باشند و همچنین موجب تغییر فناوری موجود و به کارگیری فناوری‌های نوین شوند.

نکته: تمامی پروژه‌های تحقیق و توسعه که در راستای توسعه محصولات، خدمات یا بهبود فرآیندها انجام می‌شوند، مشمول اعتبار مالیاتی نیستند. بلکه تنها فعالیت‌هایی که دارای طرح مشخص و نوآورانه باشند، مورد تأیید قرار می‌گیرند.

فعالیت‌های مورد پذیرش برای دریافت اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه

✗ موارد غیر قابل پذیرش:

- تولید و فعالیت‌های فنی مرتبط
- امکان‌سنجی و مطالعات بازار
- بازاریابی و تبلیغات
- عیب‌یابی و رفع اشکال ماشین‌آلات
- خدمات پشتیبانی، اداری و اجرایی
- آزمون‌های کنترل کیفی

✓ موارد مورد پذیرش:

- واحد آزمایشی در مقیاس کوچک
- ساخت و تولید نمونه اولیه
- تولید آزمایشی در مقیاس صنعتی
- کارآزمایی بالینی
- طراحی مهندسی
- توسعه نرم‌افزار

معیارهای تأیید پروژه تحقیق و توسعه

یک پروژه تحقیق و توسعه برای دریافت اعتبار مالیاتی باید این سه معیار اصلی را به صورت همزمان داشته باشد:

1. نظام مند: پروژه باید دارای طرح، اقدامات، برنامه زمانی و هزینه کرد، چالش‌های فنی، خروجی و اهداف مشخص باشد.

2. نوآورانه: پروژه باید نوآورانه باشد، یعنی محصول یا فناوری جدیدی ارائه کند که قبلاً در شرکت یا کشور وجود نداشته است.

3. فناورانه: پروژه باید در حوزه‌های دانش بنیان یا فناوری‌های پیشرفته قرار بگیرد و چالش‌های فنی قابل توجهی داشته باشد.

سرفصل‌های مورد پذیرش هزینه کرد تحقیق و توسعه

بر اساس آیین‌نامه اجرایی، هزینه‌های زیر می‌توانند به عنوان هزینه تحقیق و توسعه محسوب شده و مشمول اعتبار مالیاتی شوند که البته تحت شرایط و محدودیت‌هایی پذیرفته می‌شوند:

الف - اجاره و اختصاصی سازی فضای تحقیق و توسعه

موارد قابل قبول: هزینه اجاره فضا در صورت تناسب با طرح مصوب، فضای کار تخصصی مانند اتاق تمیز.

موارد غیر قابل قبول: هزینه خرید زمین و ساختمان

ب- هزینه خرید و نگهداری خودرو

موارد قابل قبول: در صورت استفاده برای مهندسی معکوس و اجرای پروژه، به میزان استهلاك سالیانه محاسبه می‌شود.

ج- هزینه خرید ماشین آلات و تجهیزات

موارد قابل قبول: تجهیزات مهندسی معکوس، تجهیزات آزمایشگاهی و تست، تجهیزات تولید انبوه با تایید دبیرخانه و به میزان استهلاك سالیانه.

موارد غیر قابل قبول: تجهیزات افزایش صرف ظرفیت تولید، تجهیزات فرعی خطوط تولید، تجهیزات و وسایل اداری مانند کامپیوتر.

سرفصل‌های مورد پذیرش هزینه کرد تحقیق و توسعه

د- هزینه کرد نیروی انسانی

موارد قابل قبول: نیروی انسانی مستقیم در بخش تحقیق و توسعه، نیروی انسانی دارای حداقل مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و بالاتر یا دارای سابقه طولانی در حوزه موضوع پروژه.

موارد غیرقابل قبول: نیروی انسانی سایر بخش‌ها مانند کنترل کیفیت، آزمایشگاه و پشتیبانی به عنوان هزینه تحقیق و توسعه قابل قبول نیست.

ه- هزینه خرید مواد اولیه

موارد قابل قبول: مواد مصرفی برای تولید آزمایشی، ساخت نمونه اولیه، ساخت واحد آزمایشی و صرفاً به میزان استفاده در پروژه.

موارد غیرقابل قبول: مواد مصرفی به میزان نامتناسب، به تعداد نامحدود، مواد اولیه، اجزا و قطعات بیش از میزان به کار رفته.

و- تست‌ها و تاییدیه‌ها

موارد قابل قبول: هزینه آزمون‌ها و تست‌های مرتبط با تحقیق و توسعه، هزینه استانداردهای ویژه و اختصاصی محصولات و خدمات مرتبط با پروژه مورد نظر، هزینه ثبت پتنت بین‌المللی و هزینه تدوین استاندارد در مواردی که استاندارد مصوب در کشور وجود ندارد.

مقایسه اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه با معافیت مالیاتی فروش محصولات دانش بنیان

کمیسیون اقتصاد دانش بنیان

ویژگی	اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه	معافیت مالیاتی فروش محصولات دانش بنیان
نحوه تخصیص	کسر از مالیات بر درآمد	کسر از درآمدهای مشمول مالیات
سقف	ندارد	به میزان مالیات حاصل از درآمد محصولات دانش بنیان (سطح ۱)
قابلیت انتقال به سنوات آتی	دارد	ندارد
حسابرسی مالیاتی	بررسی اسناد هزینه کرد	بررسی اسناد فروش
نحوه درج در اظهارنامه	جدول ۸-۱ اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه	جدول ۱۷ معافیت مالیاتی دانش بنیان

چگونه می توان از اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه بهره مند شد؟

شرکت ها و موسسات تولیدی و خدماتی دارای پروانه بهره برداری یا مجوز فعالیت می توانند پروژه تحقیق و توسعه خود را مطابق معیارهای تعیین شده در سامانه اعتبار ۱۴ معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری ثبت کنند.

1. پس از ارزیابی، تأییدیه شورای راهبری فناوری ها و تولیدات دانش بنیان را دریافت کنند.
2. هزینه های تحقیق و توسعه را به طور دقیق مستندسازی کرده و در دفاتر قانونی ثبت نمایند.
(ارائه ارقام هزینه کرد)
3. شورا میزان هزینه کرد پروژه های مصوب را تعیین کرده و مقدار تأیید شده را به سازمان امور مالیاتی اعلام می کند.
4. سازمان امور مالیاتی پس از بررسی اسناد هزینه ای معتبر، هزینه کرد اعلامی را راستی آزمایی کرده و میزان نهایی هزینه کرد تحقیق و توسعه را از مالیات عملکرد کسر می کند.

فرآیند ارزیابی موضوعات پروژه‌های تحقیق و توسعه

- ارسال پرسشنامه پروژه تحقیق و توسعه: شرکت‌های متقاضی برای دریافت حمایت‌های مالیاتی باید پرسشنامه مربوط به پروژه تحقیق و توسعه خود را در قالب اعلانی در سامانه اعتبار ۱۴ تکمیل و ارسال کنند.
- بررسی نظام‌مند بودن پروژه: پس از ارسال پرسشنامه، ابعاد فنی و اجرایی پروژه پیشنهادی توسط کارشناسان معاونت علمی ریاست جمهوری بررسی می‌شود. در صورت وجود ابهامات فنی، پروژه رد خواهد شد.
- بررسی فناورانه و نوآورانه بودن پروژه: عنوان و خروجی پروژه، برنامه زمان‌بندی، سقف و سرفصل‌های هزینه کرد به دقت بررسی می‌شود. در این مرحله، نوآوری و خلاقیت پروژه از جهات مختلف مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.
- اعلام نتیجه ارزیابی: پس از بررسی و ارزیابی کامل، نتیجه به شرکت متقاضی اعلام می‌شود. در صورت تأیید، شرکت می‌تواند برای دریافت حمایت‌های مالیاتی اقدام کند.

فرم ثبت طرح باید شامل چه مواردی باشد؟

- **شرح پروژه:** در این بخش باید مشخصات فنی پروژه و اهداف شرکت برای انجام آن به طور دقیق و کامل شرح داده شود. شرح مختصری از تاریخچه، زمینه و ضرورت انجام پروژه ارائه شود.
- **خروجی پروژه:** خروجی مورد انتظار پروژه در پایان سال مالی و انتهای پروژه به طور واضح مشخص شود.
- **چالش‌های فنی پروژه:** چالش‌ها و موانع فنی پیش روی پروژه به طور شفاف بیان شوند. راهکارهای پیشنهادی برای غلبه بر این چالش‌ها ارائه شود.
- **سطح آمادگی فناوری (TRL فعلی):** سطح آمادگی فناوری شرکت پیش از انجام پروژه و اقداماتی که تاکنون برای ارتقای آن انجام شده است، مشخص شود. TRL معیاری برای سنجش بلوغ و پختگی فناوری است.
- **سطح آمادگی فناوری (TRL مورد انتظار):** سطح آمادگی فناوری مورد انتظار شرکت در پایان طرح مشخص شود. به طور واقع بینانه و با در نظر گرفتن چالش‌ها و امکانات موجود، TRL هدف گذاری شود.
- **برنامه زمان بندی پروژه:** برنامه زمان بندی دقیق و تفصیلی شامل مراحل مختلف پروژه، زمان شروع و پایان هر مرحله و افراد مسئول ارائه شود.
- **برآورد شکست قیمتی پروژه:** برآورد دقیق و تفصیلی از هزینه‌های پروژه بر اساس سرفصل‌های مختلف هزینه کرد ارائه شود. ریسک‌های احتمالی و برآورد هزینه‌های احتمالی ناشی از شکست پروژه نیز در نظر گرفته شود.

فرآیند ارزیابی و تعیین میزان حمایت در پروژه‌های تحقیق و توسعه

قدم اول - ارائه پروژه‌های تحقیق و توسعه توسط شرکت متقاضی: شرکت‌های متقاضی برای دریافت حمایت‌های مالیاتی باید پروژه‌های تحقیق و توسعه خود را به معاونت علمی ریاست جمهوری ارائه کنند. این پروژه‌ها باید با توجه به اولویت‌های علمی و فناوری کشور و در راستای اهداف قانون جهش تولید دانش بنیان باشند.

قدم دوم - ارزیابی موضوعات پروژه‌های تحقیق و توسعه توسط معاونت علمی ریاست جمهوری: معاونت علمی ریاست جمهوری موظف است ظرف دو ماه از تاریخ دریافت پروژه‌ها، موضوعات آنها را از نظر انطباق با اولویت‌های علمی و فناوری کشور و همچنین نوآوری و خلاقیت بررسی و ارزیابی کند.

قدم سوم - ارائه اقلام هزینه کرد توسط شرکت متقاضی: شرکت‌های متقاضی موظف هستند تا یک ماه پس از پایان سال مالی، اقلام هزینه کرد خود را در پروژه‌های تحقیق و توسعه به معاونت علمی ریاست جمهوری ارائه کنند.

قدم چهارم - ارزیابی هزینه کرد در پروژه‌های تحقیق و توسعه توسط معاونت علمی ریاست جمهوری: معاونت علمی ریاست جمهوری موظف است ظرف چهار ماه پس از پایان سال مالی، هزینه کرد شرکت‌ها در پروژه‌های تحقیق و توسعه را بررسی و ارزیابی کند. در این مرحله، معاونت علمی، اسناد و مدارک مربوط به هزینه کرد را بررسی و صحت آنها را تأیید می‌کند. پس از تأیید نهایی، معاونت علمی، میزان هزینه کرد مورد تأیید را به سازمان امور مالیاتی اعلام می‌کند.

قدم پنجم - راستی‌آزمایی هزینه کرد توسط سازمان امور مالیاتی: سازمان امور مالیاتی موظف است پس از دریافت اطلاعات از معاونت علمی، صحت و سقم هزینه‌های اعلام شده را با بررسی اسناد و مدارک معتبر شرکت‌ها راستی‌آزمایی کند. در نهایت، سازمان امور مالیاتی میزان هزینه کرد تحقیق و توسعه نهایی را از سر جمع مالیات عملکرد شرکت‌ها کسر خواهد کرد.

نکات حائز اهمیت برای تأیید پروژه‌های تحقیق و توسعه پیشنهادی

کمیسیون اقتصاد دانش بنیان

اظهار دقیق و صحیح اقدامات و خروجی‌ها: در پرسشنامه پروژه، اقدامات و خروجی‌های مورد انتظار پروژه به طور دقیق و صحیح بیان شوند. از ارائه اطلاعات نادرست یا گمراه کننده خودداری شود.

مسئله محوری پروژه: پروژه باید به حل یک مسئله واقعی در صنعت یا کسب و کار مربوطه بپردازد. این مسئله می‌تواند شامل تکمیل زنجیره ارزش، افزایش قابل توجه بهره‌وری تولید، یا حل چالش‌های راهبردی بنگاه باشد.

تمایز آشکار فناوری یا محصول: فناوری یا محصول مورد نظر در تحقیق و توسعه باید به طور واضح از محصولات و پروژه‌های قبلی شرکت متمایز باشد. نوآوری و خلاقیت در پروژه باید به طور شفاف نشان داده شود.

همراستا با زمینه‌های اصلی فنی و کسب و کار: پروژه باید با زمینه‌های اصلی فنی و کسب و کار شرکت همراستا باشد. این موضوع به تضمین تناسب و کاربردی بودن نتایج پروژه کمک می‌کند.

تعریف پروژه با پیش‌بینی الزامات تجاری سازی: در تعریف پروژه، الزامات اجرایی مورد نیاز برای تجاری سازی نتایج آن، مانند خوراک، انرژی و ... باید پیش‌بینی و لحاظ شود.

جمع بندی و خلاصه

۱. پروژه‌های تحقیق و توسعه داخلی (ماده ۱۱ بند ب)

شرکت‌ها و مؤسسات تولیدی و خدماتی دارای پروانه بهره‌برداری یا مجوز فعالیت می‌توانند از اعتبار مالیاتی تا سقف ۱۰۰٪ برای هزینه‌های تحقیق و توسعه جاری خود، بر اساس بند «ب» ماده (۱۱) قانون جهش تولید دانش بنیان بهره‌مند شوند. این هزینه‌ها شامل حقوق تیم تحقیق و توسعه، اجاره فضای کار، تجهیز آزمایشگاه، خرید مواد اولیه و سایر موارد مرتبط با توسعه فناوری و نوآوری است.

۲. پروژه‌های تحقیق و توسعه جمع سپاری (ماده ۱۱ بند ب و ماده ۱۳)

شرکت‌ها و صنایع می‌توانند چالش‌ها، مسائل و نیازهای فناورانه خود را از طریق دانشگاه‌ها برون‌سپاری کنند.

آیین نامه اجرایی بند (ب) ماده ۱۱

ماده ۳- معادل هزینه‌های انجام شده در طول برنامه زمان‌بندی و تا سقف هزینه‌های مندرج در طرح (پروژه)‌های تحقیق و توسعه مصوب بر اساس راهبردها و اولویت‌های اعلامی و در چهارچوب مواد ۱۴۷ و ۱۴۸ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم-مصوب ۱۳۹۴- و سایر مقررات مرتبط به عنوان اعتبار مالیاتی با قابلیت انتقال به سنوات آتی به اشخاص مشمول اعطا می‌شود و معادل آن از مالیات قطعی موضوع ماده (۱۰۵) قانون مالیات‌های مستقیم مربوط به سال انجام هزینه مذکور یا سال‌های بعد کسر می‌شود.

مدارک مورد نیاز جهت بارگزاری در سامانه

- تعهدنامه
- پروانه بهره‌برداری یا جواز فعالیت از مراجع معتبر
- آخرین اظهارنامه مالیاتی
- آخرین صورت‌های مالی حسابرسی شده
- لیست بیمه نفرات
- برای پروژه‌هایی که تمام یا بخشی از آن با محوریت شرکت دانش بنیان یا واحدهای فناور و یا دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی اجرا می‌شود، بارگزاری موارد زیر الزامی است:
 - پرسشنامه تخصصی همکاری فناورانه تکمیل شده توسط مجری پروژه
 - قرارداد فیما بین کارفرما با مجری (در صورتی که قرارداد بین طرفین منعقد نشده است، موضوع مورد ارزیابی قرار می‌گیرد و تأیید نهایی پروژه منوط به ارائه قرارداد یا پیش نویس آن است).
 - کاتالوگ محصولات شرکت دانش بنیان یا واحد فناور
 - گواهی استقرار در پارک برای واحدهای فناور مجری پروژه
 - تفاهم‌نامه همکاری، حکم کارگزینی و رزومه فرد مجری برای مجری دانشگاه یا مراکز آموزش عالی

ISFAHAN
CHAMBER OF COMMERCE
INDUSTRIES, MINES & AGRICULTURE

اتاق بازرگانی
صنایع، معادن و کشاورزی
اصفهان

با سپاس از توجه شما

کمیسیون اقتصاد دانش بنیان

سال ۱۴۰۵